

Лекція для батьків **„Які „уроки” може отримати дитина,** **що стикається з домашнім насильством?”**

Діти, що були свідком насильства у сім'ї, засвоюють, що:

□ Насильство – це засіб розв'язування конфліктів або отримання бажаного. Цей навик вони приносять у середовище, яке їх оточує: спочатку в дитячий садок і школу, потім у дружні й близькі стосунки, а потім у свою сім'ю і на своїх дітей.

□ Негативні форми поведінки у суспільстві – найвпливовіші. Діти отримують впевненість, що тиск і агресія призводять до бажаного результату, і не шукають інших способів взаємодії з людьми. Вони не знають про те, що можна досягти бажаного, не обтяжуючи права іншого.

□ Довіряти людям і, особливо, дорослим, небезпечно. У своїх сім'ях діти не мають прикладу позитивних стосунків одного з одним. Тому їм важко встановити близькі стосунки з іншими людьми. Вони не спроможні розуміти почуття інших людей.

□ Свої почуття і потреби не можна виражати відкрито. Дитина не може відкрито виразити свої справжні почуття в сім'ї, тому що до неї або просто немає нікому діла, або за цим наступить покарання. Врешті-решт, вона втрачає цей навик – виявляти свої справжні почуття. Дійові тільки негативні почуття – вони привертають увагу, піднімають авторитет – тому тільки їх варто проявляти.

У результаті дитина:

або приховує свої почуття в сім'ї, знаходячи їм вихід на вулиці, в школі;

або керується принципом – мовчи, терпи і принижуйся.

У сім'ях, де у стосунках з дітьми переважають контролювання, нехтування дитячими потребами, тиснення, приниження один одного дитина може вирости агресивною або „забитою”, що не вміє постояти за себе.

Тому ми повинні частіше думати про те, кого ми хочемо виховати. Ми весь час повинні пам'ятати, що дитина – це наше дзеркало.

Якщо дитина демонструє агресивні реакції, це ще не значить, що дитина робить негативний вчинок. Виявляється, що агресія – це форма поведінки, яка направлена на самозахист і служить для адаптування навколишнього середовища, задоволення бажань і досягнення мети. Тобто це те, що властиве нам з народження і те, чого не можна знищити, можна тільки приглушити.

Протягом багатьох років спілкування з батьками я дійшла висновку, що батьки часто самі мають недостатню правову культуру і не знають, яка відповідальність чекає їхніх дітей за скоєні правопорушення та злочини. Тому я склала пам'ятки для батьків та дітей «Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх», «Пам'ятка для батьків». Ці пам'ятки були роздані батькам та дітям.

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх

Кримінальна відповідальність – це правовий наслідок скоєння злочину, який полягає у застосуванні до винного державного примусу у формі кримінального покарання.

1. Відповідно до ст.10 Кримінального кодексу України, кримінальній відповідальності підлягають особи, яким на момент скоєння злочину минуло 16 років. Є випадки, коли відповідальність настає з 14 років, а в деяких випадках з 11 років, якщо мова йде про вбивство, умисне заподіяння тілесних ушкоджень, які спричинили розлад здоров'я потерпілого, згвалтування, розбій, крадіжку, грабїж, злісне та особливо злісне хуліганство, розкрадання вогнепальної зброї та вибухових речовин, умисні дії, що можуть спричинити аварію поїзда, деякі випадки умисного знищення чи пошкодження майна.

2. До особи, яка вчинила у віці до 18 років злочин, що не становить великої суспільної небезпеки, якщо буде визнано, що її виправлення можливе без застосування кримінального покарання, а також до особи, яка до виповнення віку, з якого можлива кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння, суд може застосувати примусові заходи виховного характеру, які не є кримінальним покаранням:

- а) застереження;
- б) обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього;
- в) передача неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їх прохання;
- г) покладення на неповнолітнього, який досяг 15 років і має майно, кошти або заробіток, обов'язку відшкодування заподіяних майнових збитків;
- г) направлення до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення, на строк до трьох років;
- д) суд може визнати за необхідне призначити неповнолітньому вихователя;
- е) для них передбачені пом'якшені умови звільнення від кримінальної відповідальності та покарання – за амністією, у результаті помилування, за відбуттям частини покарання тощо.

3. Особи у віці з 14 до 16 років не несуть кримінальної відповідальності за злочини з необережності (за винятком убивства).

4. До неповнолітніх застосовується максимальний термін ув'язнення – 10 років.

5. За окремі види злочину застосовуються наступні міри покарання:

бандитизм – від 5 до 15 років;

ухилення від призову на строкову військову службу – від 3-х років;

крадіжка – від 3-х років, або виправні роботи на строк до 2-х років;

крадіжка з проникненням у приміщення – від 3 до 8 років з конфіскацією або

без неї.

6. Батьки зобов'язані поважати та виховувати своїх дітей, піклуватися про їхнє здоров'я, духовний та моральний розвиток; забезпечити здобуття ними повної загальної середньої освіти, готувати їх до самостійного життя.

7. Батьки можуть бути позбавлені судом батьківських прав, якщо вони:

без поважної причини не забрали дитину з пологового будинку або іншого лікувального закладу і протягом 6 місяців не виявили щодо неї батьківського піклування;

ухиляються від виконання своїх обов'язків по вихованню дитини;

жорстоко поведуться з дитиною;

є хронічними алкоголіками або наркоманами;

вдаються до будь-яких видів експлуатації дитини, примушують її до жебракування та бродяжництва;

засуджені за вчинення умисного злочину щодо дитини (Сімейний кодекс України)

Пам'ятка для батьків

1. Ніколи не займайтесь „виховною роботою” у поганому настрої.
2. Чітко визначте, що ви хочете від дитини (і поясніть це їй), а також дізнайтесь, що вона думає з цього приводу.
3. Надайте дитині самостійність, не контролюйте кожен її крок.
4. Не підказуйте готового рішення, а показуйте можливі шляхи до нього і розглядайте з дитиною її правильні і неправильні, доцільні і недоцільні кроки до мети.
5. Не пропустіть моменту, коли досягнуто перші успіхи. Відмітьте їх.
6. Вкажіть дитині на допущену помилку, щоб вона осмислила її.
7. Оцінюйте вчинок, а не особистість. Пам'ятайте: сутність людини і її окремі вчинки – не одне й те саме.
8. Дайте дитині відчуття (посміхніться, доторкніться), що співчуваєте їй, вірите в неї, не зважаючи на помилку.
9. Виховання – це наступність дій.
10. Вихователь повинен бути твердим, але добрим.

Ви повинні знати:

1. З ким приятелює ваша дитина.
2. Де проводить вільний час.
3. Чи не пропускає занять у школі.
4. У якому вигляді або стані повертається додому.

Не дозволяйте дітям та підліткам

1. Йти з дому на довгий час.
2. Ночувати у малознайомих для вас осіб.
3. Залишатися надовго вдома без нагляду дорослих, родичів на тривалий час вашої відпустки.
4. Знаходитися пізно ввечері і вночі на вулиці, де вони можуть стати жертвою насильницьких дій дорослих.
5. Носити чужий одяг.
6. Зберігати чужі речі.

Ви зобов'язані помітити і відреагувати, коли:

- в домі з'явилися чужі речі (виясніть, чиї вони);
- в домі є запах паленої трави або синтетичних речовин (це може свідчити про куріння сигарет із наркотичними речовинами);
- в домі з'явилися голки для ін'єкцій, дрібні частинки рослин, чимось вимашчені бинти, закопчений посуд (це може свідчити про вживання наркотичних препаратів);
- в домі з'явилися ліки, які діють на нервову систему і психіку (виясніть, хто і з якою метою їх використовує);
- в домі надто часто є запах засобів побутової хімії – розчинників, ацетону тощо (це може свідчити про захоплення дітей речовинами, які викликають стан одурманювання);
- відбулася швидка зміна зовнішнього вигляду та поведінки дітей: порушилася координація рухів, підвищилася збудженість або в'ялість, з'явилися сліди від заштриків на венах, розширення зіниць тощо (це може свідчити про вживання дитиною наркотичних речовин).

Така форма роботи дає можливість батькам більше контролювати та розуміти своїх дітей, розуміти їхнє життя; підвищує правову освіту батьків, допомагає їм правильно виховувати своїх дітей.